

Беларускія танцы ва ўніверсітэце

*Па маіх назіраннях,
сучасная моладзь не
сказаць што з абьяка-
васцю, але не вельмі
паважліва ставіцца да
мінулага свайго краю.
Зараз іх ужо не так
цікавіць, хто, калі і
што зрабіў для таго,
каб мы мелі мір і спакой
у нашай краіне.*

Ці танцуе сучасная моладзь? Так, танцуе. Але звольшага – не беларускія народныя, а замежныя, чужыя танцы, якія лічацца «моднымі», «суперскімі».

Я не хачу сцвярджаць, што замежныя танцы горшыя за нашыя. Але ж сучасныя танцы мала нясуць у сабе таго сэнсу, які ўкладвалі нашыя продкі ў старадаўні танец. Тады для іх мелі значэнне крокі (рухі ног) ці ўздым рук, тупанне нагамі на месцы ці прасоўванне гуртам па коле.

А ці шмат мы ведаем танцаў, што існавалі ў нашых продкаў і дайшлі да нас? Колішні танец – гэта цуд! Народны танец – жыццё, з якім нельга расстацца. Я даведлася, што беларускі аўтэнтны танец складаўся на працягу гісторыі фармавання беларускага народа і яго культуры, таму і гляджу на яго іншымі вачыма. І мне здаецца, што хлопцы і дзяўчаты не павінны ўпускаць гэтую мастацкую прыгажосць.

Асабліва ўпэўнілася ў гэтым, калі мне пашчас-

ціла дакрануцца да народнай харэаграфіі на практыцы. Атрымалася гэта нека нечакана. Нам, студэнтам трэцяга года навучання ў Беларускай дзяржаўнай універсітэце культуры і мастацтваў на факультэце інфармацыйна-дакументных камунікацый прапанавалі дысцыпліну па выбары, і я вырашыла пайсці на «Побытавы танец». Запісаліся амаль 30 чалавек, і ніхто з іх пасля не пашкадаваў аб гэтым, нягледзячы на вялізныя патрабаванні з боку выкладчыка. А выкладаў у нас Мікалай Аляксеевіч Козенка, прозвішча якога тады для нас было невядомае. На першым занятку, пад час знаёмства, ён сказаў, што з'яўляецца выкладчыкам кафедры этналогіі і фальклору, мае дачыненне да фальклорных фестываляў, а калі некаму будзе цікава, можна зазірнуць у энцыклапедыю «Беларускі фальклор». Што я і зрабіла, бо не пра кожнага выкладчыка ў энцыклапедыі можна знайсці звесткі. Аказалася, што наш выкладчык – вядомая асоба ў краіне: даследчык харэаграфічнай спадчыны бела-

русаў, навуковы і мастацкі кіраўнік рэспубліканскіх фестывальных праектаў, аўтар шматлікіх кніг, зборнікаў па народнай харэаграфіі, музыцы, энцыклапедычных артыкулаў, раздзелаў у манаграфіях, відэафільмаў.

Пад кіраўніцтвам выкладчыка за невялікую колькасць гадзінаў студэнты вывучалі «абавязковы рэпертуар» – танцы розных жаўраў. Сярод іх пераважалі парныя: «Лявоніха», «Грачанікі», «Пцічкі», «Падыспань», «Ночка», «Картузэ», «Мальвіна», «Матылёк», «Верабей», і іншыя. Засвоілі некалькі танцаў тройкамі – «Лявоніху», «Кракавяк», развучылі і з задавальненнем выконвалі гульніявы карагод «Проса» («А мы проса сеялі»). Вярышныя нашага майстэрства (наколькі нам гэта ўдалося) было выкананне «Полькі з камандамі» – вельмі цікавы парна-гуртавы шматфігурны танец, пабудаваны на кроку полькі «Скакуха». Усе гэтыя ды іншыя танцы мы паказвалі на заліку.

Акрамя рэпертуару, які быў прапанаваны на-

шым выкладчыкам, студэнты на заліку прадстаўлялі танцы з сваіх родных мясцінаў. Але цікава тое, што трэба было не толькі паказаць, а вывучыць танец кожнага студэнта і разам з усімі станчыць яго. У нас ёсць шмат народных старадаўніх танцаў, большасць з якіх блізкія па назвах, але ў кожным мястэчку яны свае, выконваюцца па-рознаму, маюць своеасаблівую структуру, напэўненне, тэхніку і г.д.

На Беларусі захаваліся і танцы абрадавыя. Пра адзін з іх я даведлася ад сваёй бабулі Веры Міхайлаўны Шыдлоўскай, якая нарадзілася ў 1924 годзе ў вёсцы Млэхава Барысаўскага раёна. Бабуля назвала мяне танец «Зямлі і Сонцу». Гэта дастаткова сімвалічная назва, і зараз я растлумачу чаму. Гэты танец выконвалі маладыя дзяўчаты (сімвал урадлівасці) на полі, калі надыходзіў час сеяць бульбу ці жыта. Пад час танца дзяўчаты «ўздымалі рукі да сонейка» – каб яно давала сваё цяпло і праз вось гэтыя маладыя ручкі, якія будуць апрацоўваць зямельку, каб тая

ўрадзіла багатым ураджаем». Выконвалі танец на падскоках, крыху падобных на рухі «Полькі». Танцавалі жвава і энергічна, каб паказаць зямлі і сонцу, што «калі будзе засейвацца зямелька бульбай ці жытам, дзяўчаты не будуць працаваць марудна, а хутка, з радасцю і ўдзячнасцю». Танец «Зямлі і Сонцу», які аднавілі з бабуляй, я развучыла са студэнтамі і паказала на заліку.

«Справаздачыца» нам дапамагала музыкі – ансамбль студэнтаў пятага курса кафедры этналогіі і фальклору пад кіраўніцтвам выкладчыка-канцэртмайстра Вячаслава Красуліна.

На заліку вельмі хваліліся. Па-першае, таму, што такі творчы паказ на факультэце адбыўся ўпершыню; па-другое, на заліку былі запрошаныя дэкан нашага факультэта Мікалай Яцэвіч і яго намесніца Галіна Друк. Сярод гасцей былі таксама выкладчыкі іншых кафедраў, прысутнічалі прафесары Аляксей Рагуля, Энгельс Дарашэвіч.

*Прайшло колькі часу
пасля заліку, а я часта
ўспамінаю ўрокі беларускага
народнага танца з
удзячнасцю!*

*Анастасія
ЛЯЦЭВІЧ,
студэнтка БДУ
культуры
і мастацтваў*